

І чужому навчається,
Свого не чурайтесь...

Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИКСВОБОДА
UKRAINIAN DAILYРедакція і Адміністрація:
"Svoboda", 81-83 Grand St
Jersey City, N.J. 07308
424-0287
424-0807
УНСовос: 435-8740
— Тел. в Нью-Йорку:
ВАРК: 7-4126
УНСовос: ВАРК: 7-5337

РІК LXXII. Ч. 240. ДЖЕРЗІ СІТІ і НЬО ЙОРК, ВІТРОК, 28-го ГРУДНЯ 1965 10 ЦЕНТІВ — 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, DECEMBER 28, 1965 No. 240. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Понеділок, 27 грудня 1965

В АМЕРИЦІ

ГРУПА РЕСПУБЛІКАНСЬКИХ КОНГРЕСМЕНІВ ЗАКЛИКАЄ ДО КАМПАНІЇ ПРОТИ КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ, щоб не допустити його до членства в Об'єднаних Націях. Голова цієї групи конгресмен Джон Б. Андерсон із Ілліной заявив, що Уряд ЗДА не сміє допустити комуністичний Китай до ООН, бо він має за собою агресію в Кореї, Тибеті і В'єтнамі. Комуністичний Китай мав би місце в Раді Безпеки і міг би за допомогою вето не допустити до жадної ухвали в цьому тілі. В Асамблеї ООН 47 голосів було "за" Комуністичний Китай, 47 "проти", і 20 не голосувало.

СПІЛКА ТРАНСПОРТОВИХ РОБІТНИКІВ В НЬО ЙОРКУ СХВАЛИЛА СТРАЙК НА 1-го СІЧНЯ, якщо до того часу не заключить нового договору про працю. Частина робітників хотіла починати страйк вчасніше, але голова спілки Майкл Дж. Квілл гостро виступив проти цього. Страйк визначений на самий Новий Рік на суботу 1-го січня о год 5-й вранці.

ДО ВІСЬКОВІХ СЛУЖБ МОЖУТЬ БУТИ ПОКЛИКАНІ ТІ, ЯКІ МАЮТЬ КЛАСИФІКАЦІЮ 1-У, і які закінчили гай-скул. При дотеперішніх військових переглядах їх відхиляли тому, що не виконали задовільно тестів, виявляючи недомогання у військових фізичних й умовних вимогах, але не дістали класифікації 4-Ф. Рекрутаційний Уряд повідомляє, що в січні 1966 р. почнеться перегляд тієї групи рекрутів із класифікацією 1-У, яких є коло 800,000. З цієї групи можуть покликати до війська коло 100,000 рекрутів.

ПІД ЧАС РІЗДВА В АРГЕНТИНІ ПОШИРИЛИСЯ ВІСТІ ПРО ПОВОРОТ ПЕРОНА. Колишній диктатор Хуан Д. Перон живе на вигнанні в Іспанії, але його дружина від двох місяців живе в Аргентині і підготувала поворот своєму чоловікові. Покищо вона стараться замирити провідників Партії Пероністів, які розбиті на кілька груп. Перон на вигнанні від 1955-го року. Рік тому він хотів повернутися до Аргентини, але бразильський уряд завернув його на вимогу аргентинського уряду, до Іспанії. Тепер під час повороту Перона мало б бути повстання в його користь.

ЛІТАК МУСІВ 26 ГРУДНЯ ОСІСТИ НА МОСТІ ВАШІНГТОНА В НЬО ЙОРКУ, бо пілот побачив, що не функціонує машина. В літаку було двоє осіб. Пілот хотів осісти на річку, але не міг цього зробити, бо пасажир не вмів пилувати. Літак пригадав собі, що на мості Вашингтона був малий рух, завернувся і осів на мості так, що навіть не припинив автового руху. Тільки один тягаровий автомобіль зачепив був за крило і відорвав його від літака. І літак і пасажир майже непошкоджені.

ВІД 1-го СІЧНЯ 1966 В КАНАДІ СТАРАТИМУТЬ ПО 1.8 ВІДСОТКА НА СТАРЕЦІ ПЕНСІЇ. По старості само на ці пенсії платитимуть також і працевдаці, бо податок на ці пенсії вносить по 3.6 відсотка від прибутків від 600 дол. річно до 5,000 дол. Стареча пенсія вноситься найбільше 104.17 дол. річно (залежно від зарплатної платні). Теперішнє забезпечення на старечі пенсії виплачує по 70 дол. місячно по скінченні 70 років життя. Разом обидві пенсії можуть вносити найбільше 179.17 дол.

У СВІТІ

ЗА ТРАДИЦІЙНИМ ЩОРІЧНИМ ЗВІЩАСМ ВІДБУЛАСЯ У ВІФЛЕСМІ опівночі з минулої п'ятниці 24 на суботу 25 грудня ц. р. урочиста Богослужба, яку відправив сирасубський патріарх монсеньйор Альберто Горі. Богослужбу попередив традиційний похід з участю акредитованих в Ізраїлі і в Йорданії дипломатів до церкви Святого Різдва, побудованої над печерою, в якій — за переказом — Пречиста Діва породила Сина Божого. Йорданські власті видали в цьому році більше перепусток християнам з Ізраїлю, як будь-коли раніше. Не було теж ніяких інцидентів між різнонаціональними паломниками.

ПАПА ПАВЛО VI ПЕРЕСЛАВ в день Різдва 25 грудня безпосередні листи — президентів Джансонів через делегата Апостольської Столиці у Вашингтоні, архієпископа Едмундо Ваночі, — президентів Південного В'єтнаму генералів Нгуєнові Ван Тіс і північно-в'єтнамському президентів Го Чі Мінгові — висловивши в них свою радість з причини Різдвяного перемир'я та надію, що воно доведе до "справедливого і братерського миру". Газети звертають увагу, що оце вперше Папа безпосередньо активно включив себе в заходи в справі замирення у В'єтнамі.

У РІЗДВЯНОМУ ЗВЕРНЕННІ ПАПИ, ЩО БУЛО ПРОГОЛОШЕНЕ 23 ГРУДНЯ Ц. Р. "ДО ВСІХ ЛЮДЕЙ У СВІТІ", БУЛИ ПЕРЕВЕДЕНІ ЦІДСУМКИ Другого Всесвітнього Ватиканського Собору й найважливіших актів за урядування Папи Павла VI. У тому великому зверненні, що мало 26,000 слів, знаходився теж заклик до миру, — щоб заінтересовані держави перевели "справедливі і щирі переговори", які "відсеюли б усі перешкоди до миру". Папа, нікого за іменем не називавши, звернув увагу світовим лідерам, що "може вони є на зліїй дорозі", щоб перевірили свою політику. Папа нагадував агресію "проти сусідів", яка примушує хатпатися за зброю в своїй обороні.

ЯПОНСЬКИЙ ПРЕМ'ЄР ЕІСАКУ САТО ВИСЛОВИВ ОСТРАХ з приводу загрози з боку Комуністичного Китаю. Він вимагав договору проти поширення атомової зброї та про гарантію безпеки для країн, які не мають атомової зброї, але мають атомові озброєння сусідів. Сато дав широке інтерв'ю співредакторів "Н. Я. Тайму" Джеймсові Рестонові. Він закликав Москві насильну й безправну окупацію Курильських островів.

МОСКОВСЬКІ ГАЗЕТИ "КОМУНІСТ" І "ПРАВДА" ЗНОВУ НАКІНУЛИСЬ проти Комуністичного Китаю, що той "саботує поміж міжнародного комуністичного світу" В'єтнамів в боротьбі проти "американських імперіалістів". Совєтські газети закинули Пейнінгові, що він "дискредитує" совєтську допомогу в'єтнамцям та відкидає совєтські пропозиції щодо "спільної акції проти імперіалістичного агресора".

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ СПРАВ ЗАМБІЇ, САЛМОН КАПЕНБЕ, КОНФЕРУВАВ у Вашингтоні з керівниками американськими мужами, стараючись прихилити їх до плану активного поборювання біло-расистського уряду в сусідній Родезії. Йому сказали, що справа Родезії належить до компетенції Британії, зате ЗДА готові помогти Замбії в доставках газоліну, яку вона дістала через Родезію, і в будові нового шляху до столиці сусідньої Танзанії.

ПІСЛЯ ПЕРЕМІР'Я У В'ЄТНАМІ — ВІДНОВЛЕНІ БОЇ. —
БОМБАРДУВАННЯ ПІВНИЧНОГО В'ЄТНАМУ ТИМЧАСОВО
ПРИПИНЕНО

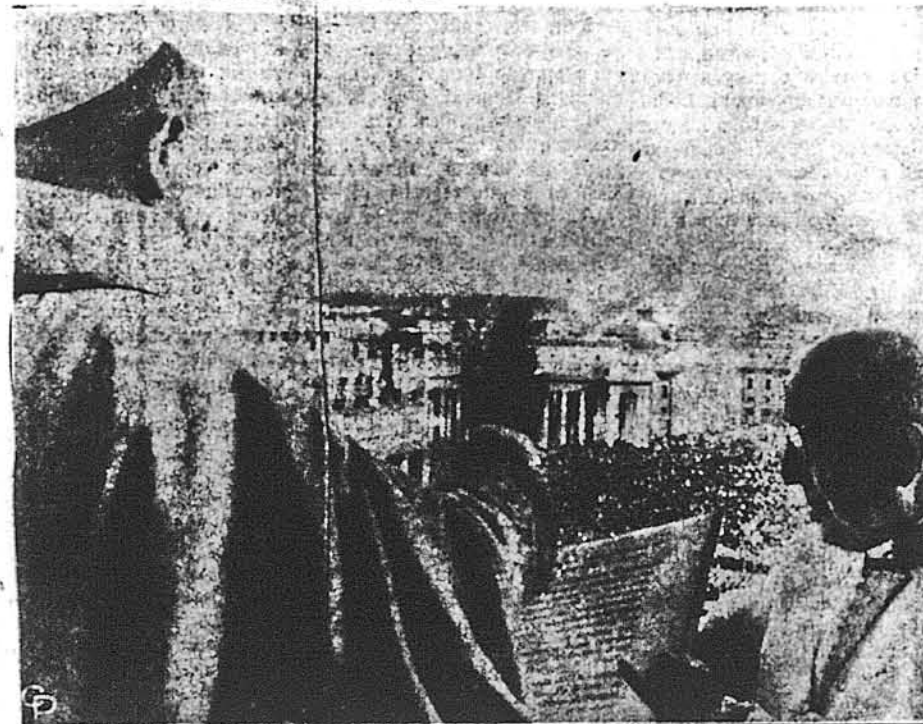
Сайгон. — Після 30-годинного перемир'я, що його проголосило американське і союзницьке командування в Південному В'єтнамі — відновилися наземні бої, після того, як стало очевидним, що комуністи переводять на різних відтинках фронту по всьому терені Південного В'єтнаму наступальні бойові дії. Американське командування спершу не оприлюднювало комуністичних атак і намагалася легковажити їх, не маючи певності, чи не може тільки локальні інциденти. Однак згодом, коли розвіялися всі сумніви щодо комуністичних інтенцій, проголошено, що від наведеного Різдва Христового, ото ж ще навіть за тривання 12-годинного перемир'я, що його проголосили самі комуністи, до півночі з минулої суботи на недовго, комуністи перевели 84 бойових дій — терористичних атак або наскоків і засідок. Комуністи насправді ніколи не визнавали ні оприлюднені американської пропозиції щодо 30-годинного перемир'я, з відновленням бойових дій — американське летунство перевело в минулу неділю — в південній Азії був тоді вже понеділок — 14-х летунських атак проти середньовісних комуністичних партизанських сил та в провінції Лонган, на південь від Сайгону, де комуністи заатакували шість повітряних столиць і провінційну столицю Танан. Однак американське летунство, однаково на наземних базах у Південному В'єтнамі, як і на літакопосадках на Південно-китайському морі дістало наказ стриматися від усіх налетів проти Північного В'єтнаму. Причини цього розпорядку, які теж часу, в якому він обов'язувався, не подано. У пресових коментарях згадується про можливість ведення закупівельних мирних заходів, як також про тактичний маневр з боку ЗДА, обрхований на психологічний ефект, головний серед усіх тих, які — як Папа Павло VI — дійсно широким багатомірним миром у В'єтнамі. Америка — читачами в тих коментарях — хоче довести, що раз, що вона має добру волю і що чекає тільки на заяву з боку Північного В'єтнаму, що той готовий приступити до переговорів, які не мали б на цілі капітуляції Америки й Південного В'єтнаму, а дійсно справедливий мир.

Під час латинських Різдва свят перебував в апроповіді чотирьох днів — у Південному В'єтнамі голова штабів об'єднаних штабів генерал Ерл Дж. Вілер, — трохи коротше перебував там також шеф штабу армії ген. Гарольд К. Джонсон. Вони обидва брали участь у Богослужбах, що їх відправляв в різних станах американських збройних сил у Південному В'єтнамі кардинал Франсіс Спеллман. В одній із своїх тамтих проповідей він заявив, що, мабуть, йому вже не доведеться виконувати його традиційної щорічної подорожі до стаціонарної далеко поза межами ЗДА американських військ, щоб перевести з ними Різдво: кардинал Спеллман має вже 75 років. Під час Різдвяних свят об'їздила теж американські військові бази у В'єтнамі 12-членна театральна-розважова дружина на чолі з відомим артистом-гумористом Бобом Говном. Між членами цієї його дружини були деякі видатні зірки фільму й музичної комедії, як ось Керол Бейкер, Анита Брайт, і ін. Час і місце їхніх продукцій, яким прийдуться десятки тисяч американських військовиків, так само, як час і місце Богослужб, що їх відправляв кардинал Спеллман, були до останньої хвилини засекречені й не були оприлюднені місцевими пресою з уяги на загрозу терористичних атак з боку комуністів. Американські військові й дістали впровадження двох тижнів перед самим Різдом 220 тонн дарунків з ЗДА — не рахуючи персональних дарунків від членів родин, а також буквально десятки тисяч святкових листівок.

Під час латинських Різдва свят перебував в апроповіді чотирьох днів — у Південному В'єтнамі голова штабів об'єднаних штабів генерал Ерл Дж. Вілер, — трохи коротше перебував там також шеф штабу армії ген. Гарольд К. Джонсон. Вони обидва брали участь у Богослужбах, що їх відправляв в різних станах американських збройних сил у Південному В'єтнамі кардинал Франсіс Спеллман. В одній із своїх тамтих проповідей він заявив, що, мабуть, йому вже не доведеться виконувати його традиційної щорічної подорожі до стаціонарної далеко поза межами ЗДА американських військ, щоб перевести з ними Різдво: кардинал Спеллман має вже 75 років. Під час Різдвяних свят об'їздила теж американські військові бази у В'єтнамі 12-членна театральна-розважова дружина на чолі з відомим артистом-гумористом Бобом Говном. Між членами цієї його дружини були деякі видатні зірки фільму й музичної комедії, як ось Керол Бейкер, Анита Брайт, і ін. Час і місце їхніх продукцій, яким прийдуться десятки тисяч американських військовиків, так само, як час і місце Богослужб, що їх відправляв кардинал Спеллман, були до останньої хвилини засекречені й не були оприлюднені місцевими пресою з уяги на загрозу терористичних атак з боку комуністів. Американські військові й дістали впровадження двох тижнів перед самим Різдом 220 тонн дарунків з ЗДА — не рахуючи персональних дарунків від членів родин, а також буквально десятки тисяч святкових листівок.

Прем'єр Пірсон перевів ряд змін у складі
канадського уряду

Оттава, Канада. — В п'ятницю 17 грудня прем'єр Л. Б. Пірсон проголосив новий склад свого уряду, до якого увійшли 5 нових міністрів, а 8 замінили на своїх постах. Новими міністрами призначені: торгівлі — Роберт Г. Вінтерс, іміграції — Жан Маршан, рільництва — Дж. Грін, пошти — Жан Пер Котте, і без портфелю — Джан Тирнер. Без змін залишилися наступні: Прем'єр міністр Лестер Б. Пірсон, міністер закордонних справ Павло Мартін, міністер оборони Павло Геллер, міністер транспорту Джейк В. Пікергіл, міністер публ. праць Дж. МекЛаріт, міністер юстиції Лусіан Карден, міністер рибальства Г. Дж. Робішо, міністер вереранських справ Роджер Тайлетт, міністер індустрії Чарльз Друрі, президент Правлі Кавніел Гай Фавро, без портфелю сенатор Джон Коноллі, заст. мін. оборони Лев Кадіс, гол. доглядні Леррі Пеннел. Замінили свої пости: Фінанси —

ПАПА ПАВЛО VI ЗАКЛИКАЄ ДО МИРУ. — Передаючи з балкона собору св. Петра свої Різдвяні привітання і благословення для вірних Католицької Церкви і людей всього світу, Папа Павло VI виступив із закликом встановити загальний мир у світі, і зокрема припинити криваві бої у В'єтнамі.

тільки шеф штабу армії ген. Гарольд К. Джонсон. Вони обидва брали участь у Богослужбах, що їх відправляв в різних станах американських збройних сил у Південному В'єтнамі кардинал Франсіс Спеллман. В одній із своїх тамтих проповідей він заявив, що, мабуть, йому вже не доведеться виконувати його традиційної щорічної подорожі до стаціонарної далеко поза межами ЗДА американських військ, щоб перевести з ними Різдво: кардинал Спеллман має вже 75 років. Під час Різдвяних свят об'їздила теж американські військові бази у В'єтнамі 12-членна театральна-розважова дружина на чолі з відомим артистом-гумористом Бобом Говном. Між членами цієї його дружини були деякі видатні зірки фільму й музичної комедії, як ось Керол Бейкер, Анита Брайт, і ін. Час і місце їхніх продукцій, яким прийдуться десятки тисяч американських військовиків, так само, як час і місце Богослужб, що їх відправляв кардинал Спеллман, були до останньої хвилини засекречені й не були оприлюднені місцевими пресою з уяги на загрозу терористичних атак з боку комуністів. Американські військові й дістали впровадження двох тижнів перед самим Різдом 220 тонн дарунків з ЗДА — не рахуючи персональних дарунків від членів родин, а також буквально десятки тисяч святкових листівок.

Президент провів Різдво в родинному
колі в Тексасі

Джансон Сіті, Тексас. — Президент Джансон із пані Джансон на Різдво був на Богослужбі в єпископальній церкві св. Варвари в недалекому містечку Фредеріксбург. Президент сам керував автою і зайняв ням аж під двері малої церкви. Богослужбу відправляв о. Дж. В. Леатсдорф, який мовився і про американські війська у Полудневому В'єтнамі. Президент пані Джансон і їхня старша донька 21-річна Лінда прийняли Святе Причасте. Молодша донька Президента, 18-річна Лусі була на римокатолицькій Службі Вожий в костелі Франсиса Ксавера в Стоунволлі, яка почалася о год 12-й вночі. На Свят-Вечір Лусі заручилася з 22-річним летуном — Патріком Джаном Нуджен-том. Нуджент має подарувати панні Лусі заручинний перстень із трьома діамантами, але перед врученням дарунку просив дозволу у Президента. Президент дозволив і тепер планують весілля в Білому Домі при кінці літа 1966-го року. Пара нареченою. Батько нареченого ків Нуджента у Вокінгені, Ілліной. Батько нареченого інвестиційним посередником. Молодий з католиком і пані Лусі в липні 1965-го року стала католичкою. Покищо не знають, де відбудеться вінчання Президентів до кінця. Коли б воно мало відбутися в Білому Домі, то на це треба б дозволу вашигтонського католицького єпископа, бо згідно з приписами Католицької Церкви вінчання має відбуватися в церкві. Наречений пані Лусі відбуде тепер 6-місячну військову службу на летунській базі в Сан Антоніо, що з віддалена на 70 миль від фарми Президента.

Бюджет на 1967-ий рік може перевищити
\$110 бiльйонів

Вашингтон. — Президент Джансон приготував бюджет на новий фінансовий рік, який почнеться 1-го липня 1966-го року. В урядових колах гадають, що бюджет важко втримати федеральні видатки в новому фінансовому році на висоті — \$110 бiльйонів. Бюджет на 1965-ий рік виставив — 96.5 бiльйона, на 1966-ий рік він, як уже тепер передбачають, виставив коло \$105 бiльйонів, але можливо, що він виставив аж \$107 бiльйонів, бо в листопаді ц. р. значно збільшилися видатки федерального уряду у зв'язку з війною у В'єтнамі та із зростом домашніх видатків. Президент конференсував в справі бюджету із директором Бюджетового Бюро. Чарлсом Л. Шульцом і був здивований, що новий бюджет такий високий. Президент рекомендував Шульцові по змозі зменшити якнайбільше окремі пункти запропонованого бюджету. З урядових кол не подають жадних чисел у справі нового бюджету, але вже тепер можна догадуватися, що зменшені будуть ті видатки, які є призначені на внутрішні справи. Мають зменшити і ті федеральні витрати, які призначені на оборонні цілі, але не на такі, від яких залежить бойова готовість наших збройних сил. Покищо не вирішена справа збільшення прибуткових податків у зв'язку із збільшенням видатків. Президент розглядає цю справу, про яку вже від довшого часу говориться, коли виявилася, що бюджет на 1967-ий рік має становити коло — \$110 000 000 000.

Східно-берлінська поліція вбила знову
чоловіка при спробі його втечі на захід

Берлін. — 27-річний Гайнц Шенбергер ударив зумисне своїм автою в заставу при переході з перехідом у берлінському "мури ганьби" з Східного Берліну до Західного, сподіваючись пробитися на захід. Однак ця розпущена спроба не вдалася. Комуністична сторожа біля "мури ганьби" сильним вогнем обстріляла те авто. Названий його водій вступив високості й переступив кордон міста, але — важко ранений в шию — втратив притомність і швидко потім помер. З Західного Берліну було виділено, як комуністичні поліції витягли з авто другого раненого і відвели на носилох під сильною поліційною охороною двох дальших осіб із того автомобіля. Американський командант у Західному Берліні, в дільниці якого стався ця трагічна подія, ген. Джон Ф. Френк-лін, гостро нагадував "безглузде вбивання людей комуністами" та підкреслював, що його англійський і французький товариші, військові команданти своїх гарнізонів, цілком з ним солідаризуються. Це сталося в мин. неділю.

У Вінніпегу відбулися річні наради
Консисторії ГУПЦеркви

Вінніпег. — В днях 10-12 грудня відбулися тут річні наради членів повної Консисторії Української Греко-Православної Церкви під головуванням Митрополита Іларіона. Діловими передіниками нарад були: о. Керницький, Дмитро Керелюк, о. Василь Сенішин і Василь Самець, а секретарями о. Степан Ярмусь і ади. Олександр Прокун. Після прийняття протоколу наради Консисторії, що відбулася 21 травня цього року, й затвердження постанов і рішень Президії Консисторії, що були внесені від часу Тринадцятого Собору Церкви, члени Консисторії вислухали основного звіту Митрополита Іларіона про стан Церкви в Канаді, церковні ситуації в інших країнах українського поселення та про міжнародні церковні події. По цьому слухав завіт голови Президії Консисторії, о. прот. Томи

Ковалишина, і відчитання звіту прийняла, о. д-ра С. В. Санчука про діяльність Колегії св. Андрія і стан теологічного факультету, на якому навчається 22 студентів. Усіх студентів перебуває в Колегії цього року — 102. Після дискусії над звітами Консисторія приступила до розгляду низки інших справ, як невідкладна потреба написання й видання Історії УГПЦ в Канаді або принаймні матеріалів до такої історії, фінансування теологічного відділу при Колегії, затвердження постанов Собору Єпископів та обрання членів Дослідно-Студійної Комісії, згідно з ухвалою останнього Собору Церкви. Окрему увагу було присвячено відзначенню в 1968-му році 50-річчя УГПЦ в Канаді і вирішено покликати до життя головний Ювілейний Комітет для опрацювання програми святкування.

На українських курсах в Альберті навчається
619 студентів

Вінніпег. — Як повідомляє "Український Голос" з 22 грудня ц. р., в теперішньому шкільному році на українську мову в середніх школах (гай-скул) Альберті записалося 619 студентів. Української мови з рівня Х класу навчається 385 студентів, з рівня XI класу — 167 студентів, а з рівня XII класу — 67 студентів. Крім цього у двох школах-казанках "Лужуньор-гай" (7, 8 і 9 класи) навчається на експериментальній базі 77 студентів (57 у Торгалді і 20 у Ред-вей) отже усіх разом — 696. В цьому числі включено 19 учнів, які навчаються української мови при допомозі позачасних курсів. Найбільше учнів української мови має школа св. Йосифа в Едмонтоні, де вчительською є пані Кенія Шкіляна. В цій школі на українських курсах є 117 студентів. Навчається української мови відбувається в таких школах (цифри в дужках означають число учнів): Смокі Лейк (61), Вільна (31), Редвотер (21), Ньюбрук (8), Радвей (11), Торгалд (40), Ту Гейлс (19), Мирман (25), Дервент (14), Молдер (45), Ендру (51), Вегревал (21), Інісфір (12), Сіба Біч (10), Айрон Ривер (31), публічна школа Вікторія в Едмонтоні (64), сепаратна школа св. Йосифа (117), сепаратна школа Астена Обрасна (18). Два останні названі сепаратні школи знаходяться в Едмонтоні.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНІМ СВІТІ

ДОПОВІДЬ ПРО
ШЕВЧЕНКОЗНАВЧУ
ЮВІЛЕЙНУ ЛІТЕРАТУРУ

Нью-Йорк. — Дня 11 грудня Філологічна Секція НТШ влаштувала продовження доповіді проф. д-ра Володимира Безуха на тему "Шевченкознавча ювілейна література". Наукова Конференція, що її відкрив д-р Лука Луців, відбулася в Українському Інституті Америки в Нью-Йорку. Прелекцій обговорив з черги працю д-ра Л. Луцева н. т. "Шевченко — співісць української слави і волі". Збірник проф. Бойка і проф. Кошмидера про Шевченка і його твори, виданий німецькою мовою, з перекладами Шевченкових творів та деякі праці про Шевченка, видані в Америці англійською мовою.

НОВИЙ ВІПУСК
"ШАШКЕВИЧІНА"

Вінніпег. — В листопаді з'явився черговий випуск збірника "Шашкевичина". Число присвячене о. Володимирові Кальбі, великому українському патріоту, що очолював будову пам'ятника Маркіяна Шашкевича на Білій Горі. В "Шашкевичіні" є такі статті: "Шашкевич і Шевченко", "Маркіян Шашкевич — Соборник", "Суворя Школа", "Пам'ятник на Білій Горі". В цьому числі поміщені маловідомі вірші, що його написав син Маркіяна Шашкевича, Володимир, в честь свого батька, як також рецензія на видану "Свободою" працю д-ра Луки Луцева "Маркіян Шашкевич".

УВАН У КАНАДІ
ВШАНОВУЄ
С. ГОЛЬДЕЛЬМАНА

Вінніпег. — 3 нагоди Вісімдесятиліття Соломона Гольдельмана, видатного ук-

раїнсько-жидівського громадського діяча, члена Центральної Ради та Директорії, професора Української Господарської Академії, що припадає на день 18 грудня, ц. року, відбулося в УВАН дня 11-го грудня святкове засідання для відзначення заслуг Гольдельмана для української справи. Збірники відкрив і проводив ним проф. Яр. Рудницький, президент УВАН. Доповіді про ювілята виступили д-р М. І. Мандрика, пані К. Антонович і проф. М. Боровський, що співпрацював з Гольдельманом в УГА в Подєбрадах. Прийняв одностайно рішення вислати привітальне писмо проф. Гольдельманові з приводу ювілею. Теж вирішено вислати йому деякі новіші видання УВАН у Канаді. Проф. Гольдельман проживає тепер в Сурасламі.

ВІДЗНАЧЕННЯ ДЛЯ
Д-РА ПОДЛУСЬКОГО ЗА
УКРАЇНСЬКІ ВІДЗНАКИ

Вашингтон (І. С.) — Як уже подано недавно, в Американській Нумізматичній Виставці в днях 3-5 грудня ц. р. взяв участь д-р Ю. Л. Подлуський з виставкою "Народи в боротьбі проти комунізму. Їх медалі і відзначення", з багатьма українською. За досконале оформлення та багатий і рідкісний матеріал призначено ювілейну виставку в дні 5 грудня д-р Ю. Л. Подлуському окреме відзначення. У цьому ж дні д-р Ю. Л. Подлуський передав дві найцінніші медалі з своєї колекції, — Залізні Хрести за участь у Першому Зимовому Поході — на руки куратора Нумізматичного Відділу Вашингтонського Смитсонського Інституту, д-р В. Клейн-Стефанеллі з побажанням, щоб цей дарунок став початком колекції українських відзнак у цьому славному на весь світ музеї.

СВОБОДА

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07308

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1109 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Address: "СВОБОДА", P. O. Box 344, JERSEY CITY, N.J. 07308

Двоєдина зброя преси

В американській пресі стався в останніх днях випадок, який може послужити за класичний приклад, що погоня за "новинкою", за вісткою, за сенсацією повинна йти завжди рука-в-руку з почуттям відповідальності за друковане слово. Коли ж такого почуття відповідальності нема, то, хоч надрукована вістка, може, й цікава, вона спричиняє шкоду громадській справі і приспороє прикрої даному журналістові редакції та газетному видавцтву.

Як уже відомо з загальних вісток, президент Джансон отримав був від президента Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй, італійського міністра закордонних справ Аміноре Фанфани, довіроче повідомлення про розмову двох приятелів Фанфани, італійських професорів, з президентом Північного В'єтнаму Го Чі Мінгом, з деякими намірами на можливість мирових переговорів у справі В'єтнаму. Державний секретар Дін Ракс поділювався Фанфани за його посередницькі послуги, просив робити їх надалі, висловив деякі застереження щодо конкретних пунктів заяви Го Чі Мінга і запевнив, що докладно досліджуваємо цю справу. Тим часом ватингтонський представник щоденника "Сейнт Луїс Пост-Діспеч", почувши викривлену погіршено про цю справу, мабуть, внаслідок недосвідченості одного ньюйоркського адвоката, який у свою чергу неадекватно зловжив довір'ям свого приятеля, посла в США, а не перекладаючи справи в Державному Департаменті, передав вістку своїй газеті. Мало того, названа газета поділяла ту вістку з власною заявою: "Америка дістала звістку про новий мировий контакт з Північним В'єтнамом і вже відкинула його" — що не відповідає правді.

Одні розмови італійських професорів з Го Чі Мінгом вірогідно все одно не довели б ні до чого путнього. А йтим, передчасно оприлюднена вістка, та ще із наведеним телеграфічним і невирішеним твердженням, поставила в дуже незручну ситуацію і міністра Фанфани, і посла в США, і державного секретаря Ракса, і могла породити враження, що з західними дипломатами взагалі не можна розмовляти дискретно, бо в найбільш несприятливий момент зміст тих розмов безперечно оприлюднюється. Очевидно, що Го Чі Мінг, який говорив з італійськими професорами без відома своїх керівників опікувачів, — мусів мерщій усе гуртом заперечити і приписати "зловий вигадки американців".

Американські газети, які з-правила у своїх редакційних статтях не полемізують одна з одною, а тільки оприлюднюють на своїх сторінках голоси читачів до редакції або, найвище, авторські статті коментують, засудили той виступ "Сейнт Луїс Пост-Діспеч". Газети консперу Рендольфа Герста характеризували поведінку ватингтонського представника того часпису і його редакції, як "погану послугу" громадянству й державі. Зрештою, згідно з приписом, що одні газети не можуть таврувати друга, й до цього й обмежилася критика. Зате підкреслено позитивно: треба мати довіру до свого уряду, вірити в розум і чесність його керівників і головне — не друкувати неперевіраних вісток, та ще й в справах, що відносяться до національної поведінки.

Преса — це могутня зброя. Вона може вчиняти чудеса, творити величні діла, але й може шкодити й калічити, якщо не керується почуттям відповідальності за друковані речі.

На становищі провінції

У колишній царській Росії, в умовах самодержавної реакції, українська література й мистецтво якщо й були інколи дозволені для поширення в народі, то тільки в рамках дуже вузького етнографізму — пісенності, аматорського театру й літератури для т. зв. домашнього вжитку. Права мати власну самобутню літературу, високої достатності в різних ділянках мистецтва й творчості за "хатками" не визнавали. Якось можливість участі української літератури й мистецтва в світовому розвитку рішуче заперечувало. Коротко кажучи, в усіх відношеннях Україна перебувала на становищі російської провінції.

Фактично на цьому становищі залишилася Україна й тепер, під окупацією московських більшовиків. Не зважаючи на всі твердження про "величезні можливості" розвитку для української літератури й мистецтва в умовах "побудови комунізму", про їх "нестримний і бурхливий розвиток", творчість українських літературів і мистців зазнає таких самих репресій як за царського часу. Переконливу картину відсутності української літератури й мистецтва на дальній план, їх цілковитого унісцення в порівнянні з російською літературою й мистецтвом дають між іншим щорічні т. зв. ленінські премії, що ними совєтський режим намагається стимулювати літературний і мистецький процеси. Якщо давнішими роками кремлівські самодержці пробували дотримуватися якоїсь пропорції в розподілі цих премій, то тепер головну увагу звертається на російську літературу й мистецтво, — на все те, що пов'язане з російською мовою, чи те, що творять російські мистці.

Яскравим виявом цієї рестрикційної у відношенні до українських письменників і мистців політики є список кандидатів на "ленінську премію" 1966 року, проголошений режимним комітетом для розподілу цих премій. На всіх 18 кандидатів в ділянці літератури тільки одну подала Спілка Письменників України, і до того ж стосується вона бездарної й тенденційної п'єси відомого літературного режимника Олександра Корнійчука п. н. "Сторінки щоденника". Запропоновано різніми установами й російськими газетами Дніпропетровська на "ленінську нагороду" трилогія російсько-мовецького письменника Ф. Залати до української літератури зараховувати голі: вибір її лише підкреслює русифікаційну тенденцію. Одна-єдина кандидатура з УССР, подана Спілкою Композиторів України фігурує також і в ділянці музики — це "Симфонія № 2" А. Шотгарена. Немає ніякої "української кандидатури" на всіх 19 кандидатів в ділянці образотворчих мистецтв: Спілка Художників України приєдналася тільки до пропозиції союзних і інших республіканських спілок нагородити російського маляра С. Гарасимову за його серію картин "Земля Русская". В ділянці кінематографії запропонований до нагороди і до московсько-киноустаті "Мосфільм", тільки фільм дружини О. Донченка Юлії Солнцевої п. н. "Зачарована Десна", накручений у Москві російською мовою. Ніяких кандидатів для представників Української ССР не оголошено взагалі в таких ділянках, як журналістика, публіцистика і театральне мистецтво.

Участь українців в розвитку "союзних" совєтських літератур і мистецтв дуже показова: на всіх 58 оголошено, не враховуючи Ф. Залати і Ю. Солнцевої, лише дві "українських". Такий стан свідчить про те, що Москва в далі тримає Україну на становищі унісценної провінції.

ЗА ПОЛІПШЕННЯ ШКІЛЬНИЦТВА

Відомий американський знавець шкільництва і педагог Джеймс Конкент у своїй, виданій минулого року книжці "Формування шкільної політики" підкреслював, що нові ідеї в справі освіти й виховання приймаються повільно, і тому не можна сподіватися швидких змін в цій ділянці.

В першу чергу підкопав думку Конкента про те, що в цій ділянці конче треба співпраці, щоб, замість теперішньої випадковості й організаційної різноманітності створити єдиний форму шкільної системи, яка зобов'язувала б цілу країну.

І так під проводом колишнього губернатора Норт Кароліни Террі Сенфорда влітку відбулася в Вашингтоні перша нарада в цій справі. А у вересні делегати з 50-ох штатів в Кензас Сіті, Мічурі, вирішили створити крайову організацію, яка займалася б справою виховання в усіх країні.

На початку грудня постав у Нью-Йорку окремий організаційний виконний комітет, до якого увійшли 10 губернаторів та педагогів з усіх ступенів шкіль. Цей комітет започаткував свою діяльність як Центральна у виконних справах. Губернатор Ровд Айленду, Джан Дж. Чейфі, очолює Виконний Комітет, вірничий бюджет якого схвалено в сумі \$147,000. Мають здійснювати виконний директор цього Комітету з річною платією \$40,000.

Згідно зі схваленим статутом нова організація зможе правдо діяти як тоді, коли її ратифікують принаймні 10 штатівих легіслатур. Досі ратифікували статут такі штати: Гаваї, Аркансо і територія Діючих островів. Штати Нью-Джерсі і Міннесота схвалили статут за допомогою виконних законодавців. 29 штатів, в тому числі і Нью-Йорк, неофіційно зобов'язалися співпрацювати з цим Комітетом, який офіційно названо Комітетом у справах виховання.

Цей комітет стане форумом, на якому відбуватимуться дискусії над виховання та освітніми справами, стане джерелом інформації про всі шкільні проблеми.

Після ратифікації штатами, комітет призначить Освітньо-Шкільну комісію, до якої увійдуть по 7 представників від кожного штату: губернатор, два представники штатівих легіслатур і 4 найменовані губернатором педагоги з різного рівня шкіль.

Цей комітет не матиме права виступати будь-якої шкільної політики, а лише даватиме свої рекомендації в справі програми, і думки тих членів, які не погоджуються з цими рекомендаціями.

Комітет координуватиме шкільні проблеми в цілій країні, в якій цими проблемами займаються штати та місцеві й сільські громади.

Одноточасно треба згадати й про те, що в перших днях грудня відбулася конференція представників Асоціації Південних Колегів і Шкіл та Південної Районової Ви-

щої Конференції, на якій дискусанти стверджували, що в південних штатах шкільна справа в порівнянні з рештою країни стоїть на нижчому рівні. На цій конференції також визначено фактори, що гальмують розвиток шкільної справи в південних штатах: 1) замалі платні вчителів, 2) замалі видатки на кожного учня та 3) великий відсоток неписьменних.

Стверджено, що на Півдні перебіг учительська платня на \$1,200 нижча, як платня в інших штатах, а платні професорів коледжів на 20 відсотків нижче як їхні колеги на Півночі.

В південних штатах на навчання одного учня в 1964 році витрачено перебік \$337, а в інших штатах — \$507. Згідно з переписом населення 1960-го року в південних штатах 15.7 відсотка осіб у віці 25-ти і вище років навчалися в школах менше як 5 років, а в усіх інших штатах таких осіб було тільки 6.3 відсотка.

Педагоги південних штатів вирішили підняти шкільництво на вищий рівень, що тепер легше здійснити, бо скасовано законні перешкоди, які расовими обмеженнями не допускали негрів до шкіл, в яких навчалися білі учні.

У найбільшій у країні місті Нью-Йорку планують змінити шкільну систему, завісавши новий організаційний шкільний план. Період обов'язкового навчання в цьому місті становить 12 років.

Окремі комісії планують, щоб від 1968-го року дити навчалися 4 роки в початковій школі (праймері грейд), 4 роки — в середній школі (інтермедієт скул) і 4 роки — в старшій вищій школі (сеньйор гайскул).

Всі старші вищі школи (сеньйор гайскул) мусять бути інтегровані, тобто в кожній школі учнів будуть щонайменше 18 і не більше 40 відсотків негрівських учнів.

Як бачимо, ця нова система обов'язкового навчання має на цілі також зрівняти всіх учнів у великих містах під расовим оглядом. Всі ці зміни й плани змагаються до того, щоб поліпшити шкільну справу в цій країні.

Л. Г-да

„ПОЕТИКА“ Д. ЗАГУЛА

Як відомо, поета Дмитра Загула розстріляли за наказом московського режиму в Україні. Довгий час його твори і, зокрема, книжка з теорії літератури „Поетика“ були заборонені.

Тепер, після т. зв. реабілітації, письменник Борис Антонович — Давидович під час обговорення шкільної програми в Києві сказав, що у школах погано вивчається інструментальна вірша. І він вважає, що „в цьому прислухався б чудово книжка Дмитра Загула „Поетика“, яку слід видати“... (3 „Літературної України“ 30-го листопада 1965 року).

Ярослав Курдюк

ЗНОВУ РАКЕТИ ПРОТИ БОМБОВОЗІВ

Наскільки ЗДА стали чутливими в ділянці своєї оборони можна ствердити з того, що в усій американській пресі пролунало тривожним хором питання: чи потрібно переводити якісь зміни в нашій обороні якраз тепер, коли ми виставили шораз глибше у В'єтнаміську війну, а наша збройна сила розкинута по цілому світі?

За притоку до надзвичайно гострої полеміки з цього приводу послужив факт, що Уряд президента Джансона заклаувався питання: ракета чи бомбовоз, і котре з них зредукувати в чиню користь?

Фактиці, які належать до „школи“ одного з основоположників Стратегічної Лектурної Команди, генерала Ле Мея, що був завжди проти односторонності, тобто проти того, щоб спиратися виключно на ракети або виключно бомбовози, пропалують створення „всесторонньої і найбільшій суміші“, що охоплювала б ідеально зрівноважену кількість далекобійних бомбовозів і ракет.

Кола, які проти того, щоб сполгати виключно на „силі міжконтинентальних“ далекобійних ракет, слухно твердили, що з оперативною силою ракет не передано конкретно жадної проби, яка підтвердила б певність їх нищівних наслідків. Бомбовоз з людською обслуговкою — заявляли вони, — хоч у порівнянні з ракетами значно повільніші, зате їхня оперативна діяльність — 90% певна.

І ось тепер, коли справа з виселюванням бомбовозів перейшла із гарячої в депо холодної стадії, виявляється, що секретар оборони Мекнамара не хоче, як то твердив сенатор Рассел, „позбавити ЗДА їх найбільшій ударно-нищівної сили“, — навпаки, має на думці підняти пропорційне відношення оборони ЗДА „із доброї на ще крапцю“ ступенем удосконалювання в одній мірі бомбовозів і ракет.

Конкретно кажучи, це вже затверджений президентом Джансоном план побудови нових бомбовозів „ФВ-111“, які мали б до 1971 року замінити дотеперішні „Б-52“ і „Б-58“. Новий бомбовоз ФВ-111 матиме швидкість 2,000 миль на годину, удвоє більшу, як швидкість „Б-52“ і „Б-58“ і до 6,000 миль радіусу дії. Він спроможний перевозити 50 бомб вагою 750 фунтів кожна.

Перша трудність, з якою зустрілися експерти, буде, мабуть, найбільша: вирішити, котрий з усіх запропонованих проєктів найбільшій з точки зору оєнзивної і деєнзивної спроможності. При цьому братиметься під увагу не так кошти, як „мертва прогалина“, отже період, протягом якого можна буде зреалізувати план перебудови так, щоб не захитати, не послабити оборони з можливими трагічними наслідками. І якраз відносно цієї „мертвої прогалини“ можна зустріти в пресі найбільше пересторог, завваг та

порад, яким би то чиним її можна найефективніше використувати. Бо все, що новим, включас в собі й чимало „далекого та чужого“. Тож, щоб вивчити та засвоїти всі „світла і тіні“, треба багато часу, а час і є найголовнішим чинником, який береться в розрахунок.

Як недавно виявилось, на рішення негайно ввести „зміни на поліпшення“ вплинули зібрані американською розвідкою сіткою інформації про те, що в СССР також розпочинають модифікацію бомбовозів і ракет, які почали „старітися“, отже не задовольняють уже своєю швидкістю та засякністю.

Не менш пекучою стала й справа введення змін у Далекосхідній Системі Пересторог, яка, з уваги на шораз більшу розбудову підводних човнів з ракетними викиднями і на шораз більше уласовлення далекобійних ракет, майже затратила свою практичну контрольну вартість.

Те саме стосується і до протиракетних ракет. Ось, наприклад, совєтські протиракетні ракети САМ у В'єтнамі не виявили достатньої ефективності у протилежній силі оборони. Зі збитих над В'єтнамом 160 американських літаків цими ракетами збито задовго 9, а решта була зстрілена зенітним артилерією або кулеметами. Далі: виявилось, що в нищенні протилежних ракет та їх викидів джегові бомбовики, обслуговувані людьми, мали надзвичайні успіхи.

І тому треба думати, що рішення, прийняті секретарем оборони Мекнамарою разом зі штабом його довідників та експертів, правильні і заспокоють не лише американську публічну опінію, але й опінію всього вільного світу.

На одній із останніх своїх пресових конференцій Мекнамара заявив: „Яких змін нам не довелося б переводити у відношенні між бомбовозами і ракетами, цих останніх ми маємо у чотирі рази більше, як має СССР, а транспортною ефективністю ракет, головним чинником типу „Поларіс“, перевищуємо СССР десятикратно“.

СНІГОГОРИЙ КИП

Із „Київських сонетів“

Звідні й гори, видні долина — Господня ласка світяться крутом! І ніби скарби над саями Дніпром, Прихвилює минуле Хоривити.

Як Шекспір — висока Шенювця, І гора Кия, оповиті сном... Що й це сниться: грізний бурелом? А чи прийдешнє, як легенда, сниться?..

Мов лебеді Либедь у долині: Як спека палить спратнені уста! Коли вже буде буря в Україні?

Коли у світі книжковий Хрест, Як Божого благословення вияв, Зависочіє снігогорій Кия?!

МІКОЛА ЦЕРБАК

ЕПИСКОПИ І ПОЛІТИКА

Мюнхен. — У жовтні цього року Рада Євангельської Церкви Західної Німеччини видала проголошення в справі відносно Німеччини з її східними сусідами. В проголошенні окреме місце уделено польським — німецьким відносинам у минулому й сучасному, а висловлено надію на мирне співжиття цих народів.

Євангельські списки не побоялися висловити думку, що кордон між Польщею і Німеччиною треба урегулювати так, щоб поляки мали для свого розвитку достатній простір: мовляв, Польща втратила на сході території, що перейшли до Совєтського Союзу.

Ми вже мали нагоду завважити, що поляки втратили на сході землі чужі — українські, білоруські, литовські, які поляки силою захопили в роках 1919-1920. Але не це тема теперішньої статті.

Із проголошення німецьких євангельських списків випливає, що вони готові визнати кордон Польщі, далеко посувний на захід, в надії, що замирення з поляками уможливить прилучення совєтської зони Німеччини до Німецької Федеративної Республіки.

Урядова польська преса поставилася до проголошення німецьких євангельських списків неприхильно. В Західній Німеччині почин єпископат у Євангельської Церкви частина преси привітала, але урядові кола в цій справі не висловили своєї думки.

На цьому акція церковних достоянств не скінчилася. Перед закриттям Ватиканського Собору польські списки вислали з Риму запрошення до католицьких єпископів Західної Німеччини на урочистості в Ченстохові в 1966 році. Польська Католицька Церква хоче відзначити 1000-ліття хрещення Польщі.

Лист польських списків кличе до замирення між німцями й поляками на основі християнської любові до ближнього. Католицькі списки Західної Німеччини прийняли запрошення і ствердили це окремим листом. Німецька преса прийняла цей обмін посланнями прихильно, бо діяг між єпископами обох народів де-що виводить німецьку політику з мертвої точки.

Як поставився польський комуністичний режим до цих фактів?

Насамперед, треба ствердити, що преса польської „народної демократії“ не опублікувала обміну посланнями між єпископами. Про зміст цих документів поляки могли довідатися тільки через закордонні радіосигнали. Коли вже далі не можна було мовчати, урядова преса в Польщі почала атаку на польських єпископів, мовляв, „від чийого імені“ відважилися вони мішатися в закордонну політику? При тому не щадилися слів, щоб загальнити „німецьких реваншистів“, з якими польське духовенство в „братстві“ зашпугувало їх до Ченстохови.

З'являється питання: чи листів — у сирій казновий коверті, задрасований буряковим чорним, заклеєний чорним розним тістом. Лист злігав — з дому.

І в тому листі, між іншим, написано так: „Як може вже вам відомо, монастир і церкву о. Василія вже давно переміщено на дім для старців. Священники та монахи вивезено невідомо куди. І як приходить неділя — нема ані кому, ані де відправити Службу Божу. А без цього — як знаєте — неділя не неділя. Тож ми тепер ходимо шонедрі на трітє село. Там залишилися старенька дерев'яна церква, і там люди самі співають ці з цього циклу с. Товариш Дон Камільо“, розділ який про три стебелини пшениці викликали особливо сильне зворушення.

Здавалося б, Служба Божа Дон Камільо — без літургичних шат, без чаші, без престолу — могла відбутися тільки в уяві письменника. Здавалося б, у реальному житті всі ці справи виглядали б іррадіе — не так особливо і не так зворушливо... Здавалося б так, як одного дня прийшов лист. Один з цих так добре вам відомих

уряд Гомулки — Циранкевича діє так неприхильно в справі розмов між німецькими й польськими єпископами з власної волі? Чи не в інтересі „людової Польщі“ діяти до порозуміння з Західною Німеччиною?

Слід зазначити, що реальні німецькі політики не вірять у можливість відновлення давніх кордонів на сході. Іх мрія — прилучити до Західної Німеччини німецьку східну зону, що перебуває під совєтською окупацією. Адже навіть коли б німцям визнали кордон на сході з 1937 р., то не всіли були б німці заселити ті території. В Західній Німеччині є понад мільйон чужинських робітників, без яких німецьке господарство не може обійтися.

Цю ситуацію міг би використати польський комуністичний уряд. Але Гомулка мусить оглядатися на Москву. Саме тепер ведеться в СССР палена кампанія проти німецьких „реваншистів“, що, мовляв, збираються в атомовій війні відновити східні кордони і опанувати Європу.

Коли б варшавський уряд дозволив польським католицьким спискам „брататися“ з німецьким духовенством, то цим він викликав би проти себе гнів у Кремлі. Москва ніяк не заінтересована в замиренні між німцями, поляками та іншими „сателітами“. Навіть зустріч польських і німецьких єпископів в ім'я Господа Христа уважувать в Москві за загрозу інтересам совєтської імперії.

Тому варшавський уряд напевно не дасть німецьким спискам права на в'їзд до Польщі на ювілей хрещення польського народу.

П. А.

ЗИМА, ПОВНА СПОДІВАНЬ...

А як буде з овочами? Чи буде достаток їх у Києві на холодні місяці?

На це запитання відповість заступник директора „Київплодоовочторг“ у „Радискої України“ З. Карполюк. Справа йдуть непогано... Шкоди до овочів, то їх є дві третини плану. Не вистачає моркви, буряків, капуста. Заготівля їх триває. Зате повністю і понад план закладає цибулю, якої торік не вистачало. Добре забезпечені й квашені огірками, помідорами, томатами. Квасимо капусту, заготовляємо яблука, соки... найбільша наша турбота — зберегти свої запаси зимку.

Місто входить у зиму, повне нових сподівань, — каже кореспондент Я. Турмарки.

ТАКОГО ПЕ

НЕ ЗУСТРІЧАЛИ

На Волині приїхали київські та львівські письменники, — повідомляє кореспондент „Радискої України“ (часопи 27 жовтня) з Луцького. Такого великого гурту письменників, як тепер, немає вже, волинцями же ніколи не зустрічали. Приїхали Юрій Збанацький, Василь Кучер, Микола Зарудний, Ростислав Братунь, Іван Цюпа, Дмитро Косарик, Павло Автамонов, Петро Дорошко, Яків Стецюк, Кость Дрок, Валентина Лагода, Дмитро Луценко та інші письменники і поети.

У Володимирі та в селі Маяки гості подарували школам і інтернатам книжки до бібліотек.

Лист, писаний спрацьованою рукою на сірому, казновий папері — розказав історію, що перевищує попередню. Про людей, які забрали і церкву і священника, але не могли забрати віри. Людей, що для них не було без Служби Божої не в неїдею. І тому вони самі відправляють Службу Божу. Таку, якої ще, мабуть, не було в історії Церкви. Таку, про яку не говориться в ніякому церковному каноні. І ця „незвичайна“ Богослужба доходить, без сумніву, туди, куди плывуть усі інші з пишних, позолочених церков. Можливо, що вона доходить першою.

... Хто це сказав, що „життя пише історію більш нермовірно, як ті, що їх творить уява письменника“?

Лєся Лєсак

ТРИ СТЕБЕЛИНИ ПШЕНИЦІ

В осінній, холодний день, під безлістним дубом, посеред поля зеленої озимої пшениці, італійський священник відправляв Службу Божу за померлих. Тоніше кажучи — за померлих більшовиків під час другої світової війни італійських воєнопонелених. Понад колодню зелену стеблину несли тихі слова: „Реквієм етернам дна еіс. Дозіне, ет ложе перпетуа молат еіс“.

Не було б у цій картині нічого особливого, якби... поле, на якому італійський падре правив Богослужбу, не було колосеним полем в глибині Росії. І якби падре мав на це дозвіл влади. А найголовніше — якби падре приїхав туди дегально.

Але суть справи в тому, що падре відправляв цю Службу потаємно, що, крім нього і одного очевидця, ніхто не знав про масові могили на полі — і що сам па-

дре приїхав до Росії під прикриттям прізвищем, на чужий паспорт.

Серед колідної зеленої пшеничного поля, під безлістним дубом, стояв самотній падре. У звичайній одежі, без літургичних шат. Без престолу. Без чаші навіть. Замість чаші — він держав у руках невеличку металеву посудину. І словами молитви підніс її вгору. Падре вдивлявся в неї, як в перший погляд дивну Службу Божу вислухав Творець так само, як усі пишні „Реквієм“ по пишних, золотених костелах.

Проголосивши останні слова меси, падре похилився до землі. Мій бундузелень пшениці він поклав невеличку воскову свічку. Цим він сповняв волю старенької матері, яка просила його, щоб засвітив свічку на гробі її сина. А описав обережно вивчав із землі три тонкі

сте

УСЯ ЦЬОГОРІЧНА КОЛЯДА НА ХАРИТАТИВНУ АКЦІЮ ЗУАДК!

Пожертви вислати:

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE
5020 OLD YORK ROAD PHILADELPHIA, Pa. 19141

Д-р Іван Панькевич

ПРОФ. Д-Р ІВАН ПАНЬКЕВИЧ

В одному тижневику була загибля, що о. Володимир Гайдай опікувався Івасем Панькевичем, як своїм парохом в селі Рудно к. Львова, а ошесая опікувався ним о. Тит Войнарович. — Тому шлю короткий нарис життєпису сл. п. проф. д-ра Івана Панькевича та прохую про публікацію його.

Проф. д-р Іван Панькевич народився 1888 р. у Цеперіві, Львівщина, де парохом був о. Модест Метелля. Батько Іваса Мартин був грамотним національно-свідомим, заможним господарем і він фінансував гімназію і університетські студії свого найстаршого сина.

По скінченні народної Школи в Цеперіві, Івас ходив до IV-ої гімназії у Львові при вул. Захаревича, біля "Техніки", й там склав матуру 1906 р. Його катехитом був відомий бл. п. о. шамбелян Степан Юрик, що піклувався всіма гр.-кат. об'єднаннями цієї гімназії.

Два перші роки філософії студіював у Львівському університеті. На другому році філософії був секретарем Головного Товариства "Просвіта" у Львові. Два останні роки філософії скінчив у Відні і там склав докторську дисертацію. Літні ферії 1911 р. перебув на студіях у бібліотеці у Петрограді. Був вихованцем віденської сла-

вистичної школи. По смерті проф. Ягіча став викладачем-професором російської мови і префектом Консулярної Академії у Відні.

Одружився з дочкою гофраря Карановича у Відні і жив там. У 1919 р. переїхав до Ужгороду і працював у шкільному рефераті, поки Жаткович був у закарпатській уряді, — опісля вчив у гімназії. По окупції мадярами Закарпатської України переселився до Праги як професор української філології при університеті Карла і на тім пості, з причини не-дуги цукриці, помер 25-го лютого 1958 р. проживши 70 літ. По закінченні Праги в 1945-му р. Червоною Армією був ув'язнений і сидів коротко в тюрмі на Панкраті.

Д-р І. Панькевич, визначний український мово-і літературознавець та диктатор, який залишив десятки друкованих праць у галузі славистичних журналів і недрукованих (словник українських закарпатських діалектів), був високої культури, релігійним, лагідної вдачі, елегантної поведінки, товаришеским і мав хист вести дебати.

Літні ферії, під час гімназичних і університетських студій, переводив у родичів у Цеперіві, де з трьома студентами І) вели просвітну

ПОСЛЯ ОСТАННЬОГО ДЗВІНКА

Це вже стало традицією: після останнього дзвінка "ударні загони" студентів Харкова, Києва, Одеси, Дніпропетровського вирушають на циліну, — пише П. Закута, кореспондент "Молоді України" (29 жовтня).

А ось і здобутки циліни: — тишиться кореспондент: — десятки нових мешкань, клубів, шкіл, дитячих садків, цалень...

Де? В Україні? Ні, у 50 радгоспах Кустанайської області.

„Юнаки і дівчата, — йлюструє далі П. Закута, — подарували місцевим бібліотекам 74 тисяч книжок, школам — устаткування для 9 фізичних, 11 хімічних, 3 біологічних кабінетів, дві радіофізичні лабораторії та дві метеорологічні станції“.

УКРАЇНСЬКИЙ ДНІПРО І... МОСКОВСЬКИЙ БОРАБІ

На Дніпрі почали плавати нові кораблі. Їх назви „Парисська Коммуна“ і „Белгород - Дністровський“ (3 „Радянської України“ 29 жовтня).

у травні 1945 р. у Празі, зайшов до нас професор з дружиною і прошептав „ко-му в дорогу, тому й час“. Було це для нас — крик журавлів.

І) А. Паславський — ст. вестерн., С. Дмитроїко — ст. мед.

ХОР ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА З КЛІВЛЕНДУ В ТОРОНТІ

В неділю, 24 жовтня в Торонті відбувся гостинний виступ Українського Хору ім. Тараса Шевченка з Клівленду. Публіка вищерт ви-повнила велику залу Мас-сей Голл.

Мистецький керівник і диригент цього ансамблю — Ярослав Барник, відомий український музикант, кол. диригент Львівської Опері, композитор і довголітній педагог. Саме його особі мішаний хор ім. Т. Шевченка завдячує подивувальний ріст, популярність та незалежну мистецьку вартість. Завдяки йому неможливо відданий мистецькій праці хор спровадив на виконання таких складних творів як поема „Хустина“ Л. Ревуцького, „Вечерниці“ П. Ніщинського з участю солістів і симфонічної оркестри.

Управу Хору довершала великого виховного діла. Во-на зуміла згуртувати 150 хористів, з чого більше 60 відсотків становить українська молодь народжена по-за межами Батьківщини, здебільшого в ЗДА.

Тут, за посередництвом мистецтва, вищеплюється лю-бов до української культури. Мистецтво, — це авторитетний і спокійний чинник у вихованні молоді людини. Авторитетний, бо безпосе-редньо впливає на душу лю-

В АМЕРИЦІ І В СВІТІ

ОСОБИСТІ ПРИЗБІТКИ АМЕРИКАНЦІВ В ЛИСТОПАДІ Д-Р. ЗБІЛЬШИЛИСЯ НА \$4.1 БІЛЬШОНА, і стано-влять \$545.6 більшона в річному відношенні, майже стільки само, як у вересні, коли були виплачені збільшені старечі пенсії з соціального забезпечення з важилистю від 1-го січ-ня ц.р. Оце збільшення особистих прибутків свідчить про те, що економіка цієї країни збільшується, бо люди біль-ше заробляють. Річне відношення дітасмо таким спосо-бом, що прибутки з одного місяця (листопада) множимо через 12.

Діагноза сумною вісткою, що 24-го грудня 1965 р. о 12-18 год. 10 хвилин після довголітніх тяжких мук померла у віці 18 літ наша Дорога ДОНЕЧКА І СЕСТРИЧКА

ІРИНА КУДАНОВИЧ

ПАРАСТАС — 26 грудня в заведенні Градовського о год. 7:30 веч.
ПОХОРОНИ ВІДПРАВИ — в Катедрі св. Покро-ви в Діттройті при 3530 — 29 вул. о год. 10 ранку, 27-го грудня ц. р.
ПОХОРОНИ відбудуться на православному цвин-тарі в Бавуд Брук, Н. Дж. о год. 12-18 у середі, 29-го грудня 1965 року.
о. МИХАЙЛО І ГАЛІНА КУДАНОВИЧІ з дітьми: ІГОР, МИРОН, ІВАН

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

бл. п.

ДМИТРА КРАВЦЯ

П'ятниця, 31-го грудня 1965 року

год. 8-ма ранку

в ЦЕРКВІ СВ. АПП. ПЕТРА І ПАВЛА GREENE & SUSSEX STS., — JERSEY CITY, N.J.

ЗАУПОКИНА СЛУЖБА БОЖА

ТОВАРИШ

Замість квітків на могилу

сл. п. д-ра СТЕПАНА ВИТВИЩЬКОГО
Президента Української Народної Республіки в синаї
зложили 100.00 доларів
на спотігнень в Філадельфії
Д-р Володимир і Надія ШКІЛЬНИКИ

ПОДЯКА

З Доручення і на Назва ВСЕВИСНІЙОГО
в дні 23-го квітня 1965 року
відійшов в останній похід у Вічність

славної пам'яті
ПЕТРО ДЯЧЕНКО

Ген. Штабу генерал-хорунжий Віський Української Народно-Республіки. — Командир Кінного Полка „Чорних Запоріжців“ Ділої Армії УНР, Учасник Зимового Походу. Командир Протипанцерної Бригади 2-ої УД — Української Національної Армії, Лицар Залізного Хреста та Хреста Симона Петлюри, Власник високих бойових відзна-чень Українських та чужих Армій.

Покійний народився 30 січня 1895 р. в Березовій Луці на Полтавщині. Помер 23 квітня 1965 р. в Клементоні, Н. Дж., ЗДА. Похоронений 1 травня 1965 р. в Віськовому Св. Андрієвському Цвинтарі в Св. Бавуд Брук, Н. Дж., ЗДА.

У вихинах нашого безмежного родиногоря, чимало Побратимів Зброї, Друзів, Приятелів та Знайомих Покій-ного, як також велика кількість Українського Громади-ства, Членів комбатантських, молодечих, сінтських і цер-ковних організацій — засвідчили нам вияви природного співчуття шляхом участі в похоронах, усно, чи пись-мовою дорогою. Не маючи досвід спроможності вислови-ти їм усім нашу щиро-сердечну подяку, робимо не зго-да на цьому місці та з глибоким нашим болітним серцем, складаємо усім найширше СПАСИБІ!

А зокрема ДЯКУЄМО:
Високопреосвященнішому Митрополитові УПЦ в ЗДА — ЮАНОВІ, Преосвященнішому Архископів УПЦ в ЗДА — Владислав МСТИСЛАВ, Високопреосвя-щенні Отаман: О. Парисков, С. Вільков, М. Рибачук, О. Мандиш, М. Борисков, Е. Желізьков, С. Шади-ськов, В. Серфидинович, М. Кудановичі та інші іш-тих за відправлення Заупокійних Богослужб, Панахид та Похоронних Обрядів, за прощальні слова і молитви за спо-кій душі Покійного та за вельми нам співчуття.

Високодостойним Намим Генералом: Андрієм Вовко-ві, Павлом Шандруком, Олександром Загородником, Петро-м Смутиновим, Михайлом Кратовим, Аркадієм Ваді-ськовим, Василем Герасимовичем, Олександром Вишніськовим, Отаманом Бульб-Борисовичем та всім Вельмишановним Старшинам і Косаким Армії УНР, УГА, УНА, УПА та інших військових з'єднань, за участь у похоронах, за ви-словні співчуття, за прощальні слова під час похоронів, як також за всі форми щиро-дружньої допомоги у нашому го-роі. Від щирого серця дякуємо Проводом та Членам Ор-ганізації: ПЛАСТ, СУМА, ОДЗМ, УМІМ за організацію участі у похоронах та за вельми співчуття.

Дякуємо: Гол. Управлі ОБВУА, Гол. Управлі Братства УСС, Гол. Управлі Союзу б. укр. воїнів в Канаді, Гол. Управлі Братства воїнів УД-УНА, Гол. Управлі Т-ва во-їнів УНА, Гол. Управлі Союзу Укр. Ресистансу, поодиноким Стапцям Братства кол. воїнів УНА, відділам ОБВУА та всім іншим комбатантським організаціям і поодиноким Побратимам Зброї за висловні співчуття та участь у по-хоронах.

Наша щиро-сердечна подяка надіється Громадському Комітетові у Філадельфії, що вельми зацікавився влашту-ванням величавих похоронів Покійного, а зокрема його чл-ви: ВПН, Панам і Панам: Петро Гентилі, Д-р Мико-лай Ценков, Івас. Василів Забрдовський, Інсп. М. Алек-сандрів, Михайло Ковальчинів, Марії Вельчи та всім тим, що щиро сприяли Комітетові в технічному переведенні похоронів.

Вік щиро-сердечного дякуємо: Сестринству Св. Ольги при Церкві Св. Покрови у Філадельфії і його голові ВПН, Папї Лілі Макдермид за влаштування поминків після похоронів та Церковному Хорові цієї Церкви за величавий похоро-нів обрядів своїм співом.

Окрему щиро-сердечну подяку висловлюємо нашим Друзиам ВПН, Панаму М. В. Сивачарин, В. Т. Савчук, Г. В. Віроніди та надієм на М. В. Вельчик і п. Десі Ого-новський, що по справляному — самаритянському, з хри-стіанською любов'ю і відданістю були нам помічч під час довгої нещасті Покійного та велико допомогли нам під час та після похоронів морально, матеріально. Нехай Все-вишній надгородить усіх Своїми ласками й щодорожч!

ОЛЕНА ДЯЧЕНКО зі сном ПЕТРОМ

та вся РОДИНА ПОКІЙНОГО

Філадельфія, Па., ЗДА, грудень 1965.

КОЛИ ПОДОРОЖУЄТЕ:

- АВТОМ
- АВТОБУСОМ
- ПОЇЗДОМ
- ЛІТАКОМ
- КОРАБЛЕМ

всюди і завжди
хоронить
Вас

анцидентово
грамота
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО
СОЮЗУ

Зустрічайте
НОВИЙ РІК
на СОЮЗІВЦІ

В П'ЯТНИЦЮ, 31-го ГРУДНЯ 1965 РОКУ
Новорічна програма
у ВЕЛИКІЙ, ОГІТІЙ ЗАЛ „ВЕСЕЛКИ“

ЗАБАВИ

в П'ЯТНИЦЮ І СУБОТУ при звуках
оркестри ОБЕРЕДЧУКА
Новорічна вечора та столики під час забави
ТІЛЬКИ ЗА ПОПЕРЕДНІМ ЗАМОВЛЕННЯМ

Д-р РОМАН ОСІНЧУК

ВИХАВ НА ВАКАЦІ

ПОЧНЕ ЗНОВУ ПРИЙМАТИ ХВОРИХ
10-го СІЧНЯ 1966 РОКУ.

ГРОМАДЯНИ!

ЧИ ВИ СКЛАЛИ ВЖЕ ЦЬОГОРІЧНИЙ

Національний Даток УНА?

ЯКЩО ШЕ НІ, ЗЛОЖІТЬ ЙОГО НЕ ГАПНО?
ЗБІРКА КІНЧАЄТЬСЯ 31-го ГРУДНЯ!

Посилати:

UKRAINIAN CONGRESS COMMITTEE OF AMERICA
302 West 13th Street, New York, N.Y.

Заклик Головної Канцелярії
УНСоюзу до Секретарів і
Організаторів УНС!

Ще кругло 500 членів бракує
до досягнення нашої цьогоріч-
ної мети: 5,000 НОВИХ ЧЛЕНІВ.
Тому закликаємо й прохасмо
Вас докласти всіх старань до
того, щоб їх здобути ще в ці
останні дні року!

Тому, що рік кінгається в п'ят-
ницю, аплікації членів можна
вислати до Головної Канцеля-
рії ще 1-го січня 1966 й вони бу-
дуть зараховані на 1965 рік!

Головна Канцелярія УНС

ВПОВ. П. Л. ПЕТРОВИЧУ з Філадельфії
щиро дякують Сестри Василянки
за різдвяний дар-коляду
на Манор Джуніор Каледж.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ
в БРУКЛІНІ, ІНК.

— влаштує —
в п'ятницю, 31 грудня 1965 р.
ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ
БУФЕТ, ОБІД І ЗАБАВА

з НАПИТКАМИ І СВЯТОЧНИМИ ПЕРЕКУСКАМИ
в Українськ. Нар. Домі, 216 Grand St., Brooklyn, N.Y.
Оркестра ДНПРО гратиме від 9 веч. — 2 ночі
За резервацією тел. Тед Карпінюк — RA 1-8672
Вступ \$6.00

Увага! НЮАРК І ОКОЛИЦІ! Увага!
УКРАЇНСЬКІ КОМБАТАНСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ
Т-ВО КОЛ. ВОЯКІВ УНА, СТАНЦІЯ КОЛ. ВОЯКІВ
1-ої УКРАЇНСЬКОЇ ДІВІЗІЇ ВІДІЛ ОБСЛУ
владштовують останні в карнавалі

ТРАДИЦІЙНІ
ВОЯЦЬКІ ВЕЧЕРНИЦІ

в суботу, 19-го лютого 1966 року
Залю MOOSE HALL, IRVINGTON, N. J.

Увага! Увага!
ГАРТФОРД, Конн. і ОКОЛИЦІ!
УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ДОМУ
в ГАРТФОРДІ

запрошує ВШ. Громадянство Гартфорду і околиці на
НОВОРІЧНУ ЗАБАВУ

ЗУСТРІЧ НОВОГО РОКУ

яка відбудеться
в НОВОЗБУДОВАНИМ ДОМІ
при 961 Ветерсфілд Евеню

дня 31-го грудня 1965 р.
від год. 8-ої веч. до 3-ої по ніч.

Вступ на Забаву від особи — 5 доларів.
Управа просить резервувати місця до 28 грудня листовою
на адресу: Ukrainian National Home, 961 Wethersfield
Ave., Hartford, Conn., або телефоном, числа: 524-5702
або 246-8413 від 6-ої до 9-ої веч.

УПРАВА УКР. НАР. ДОМУ

ПОВІДОМЛЕННЯ
ЧЛЕНАМ І ВІДІЛАМ
УНСОЮЗУ

Повідомляємо Членів і Відділи УНСоюзу, що з
уваги на закінчення року, Головна Канцелярія
УНСоюзу мусить замкнути рахунки та здепону-
вати у банках гроші, одержані від Відділів,

не пізніше, як внодінне
30-го грудня 1965 року

Гроші, прислані пізніше вже не зможуть бу-
ти зачислені на 1965 рік. З уваги на це заклика-
ємо всіх Членів УНСоюзу заплатити вкладки,
платні в цьому місяці, якнайскоріше, а всі Від-
діли УНСоюзу, зокрема ті, які часто спізняють-
ся з висилкою вкладок, вислати розчислення і
гроші так скоро, щоб вони наспіли до Головної
Канцелярії не пізніше, як у ЧЕТВЕР, 30-го
ГРУДНЯ 1965 року до полудня.

Звертається увагу на те, що Відділи, які
спізняються з присилкою вкладок, будуть подані
як довжники в річному та конвенційному звітах.

ГОЛОВНА КАНЦЕЛЯРІЯ УНСОЮЗУ

